

**БІЛОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
БІЛОПІЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №2 ІМЕНІ С.М.ГОРДІЄНКА
БІЛОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(Білопільський ліцей №2 імені С.М. Гордієнка)**

Код ЄДРПОУ 24021811

НАКАЗ

м. Білопілля

від 29.08.2025

№ 82-ОД

**Про організацію роботи щодо
унеможливлення насильства
та жорстокого поводження з дітьми**

На виконання Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення зміни до розділу Х «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 №2657-VIII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», постанови Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» (зі змінами), від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», від 04.06.2025 №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», листів Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 №1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 30.05.2022 № 1/5735-22 «Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні», з метою створення середовища, вільного від насильства та жорстокого поводження

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти (додаток 1).

2. Заступнику директора з навчально-виховної роботи Гамідовій Л.П.:

2.1. Розробити та затвердити план заходів, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (додаток 2)

До 10.09.2025 р.

2.2. Затвердити порядок подання та розгляду звернень про випадки насильства від учнів, їх батьків, законних представників, інших осіб (додаток 3)

До 10.09.2025 р.

2.3. Затвердити алгоритм дій у разі виявлення чи підозри на випадок насильства або жорстокого поводження з дитиною (додаток 4)

2.4. Забезпечити розміщення інформаційних матеріалів (плакати, буклети, контакти служб допомоги) у доступних місцях.

2.5. Організувати регулярні тренінги та семінари для працівників.

2.6. Впровадити механізм конфіденційного звернення (електронна пошта, скринька довіри, телефон).

До 10.09.2025 р.

3. Психологічній службі ліцею:

3.1. Організувати просвітницькі заходи для учнів, батьків та працівників щодо ненасильницької поведінки.

3.2. Забезпечити надання психолого-педагогічної допомоги дітям, які постраждали або мають ризик постраждати від насильства.

3.3. Проводити анонімне опитування учнів щодо безпеки в освітньому середовищі.

4. Працівникам ліцею:

4.1. Ознайомитися з Положенням та дотримуватися його вимог.

4.2. Невідкладно повідомляти адміністрацію про будь-які випадки або підозри про насильство.

Постійно

4.3. Забезпечувати дотримання етичних норм та повагу до гідності учасників освітнього процесу.

5. Класним керівникам:

5.1. Провести бесіди з учнями про права дитини, способи захисту та відповідальність за булінг.

5.2. Залучати учнів до ініціатив, спрямованих на створення безпечного середовища.

6. Контроль залишаю за собою.

Директор

Олександр ТКАЛЕНКО

БІЛОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА
СУМСЬКОГО РАЙОНУ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
БІЛОПІЛЬСЬКИЙ ЛІЦЕЙ №2 ІМЕНІ С.М.ГОРДІЄНКА
БІЛОПІЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ
(Білопільський ліцей №2 імені С.М. Гордієнка)

ЗАТВЕРДЖЕНО
педагогічною радою
ліцею №2 імені С.М. Гордієнка
протокол від 29 серпня 2025 р. №1

Директор
ТКАЛЕНКО

Олександр

ПОЛОЖЕННЯ

про унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми
в Білопільському ліцеї №2 імені С.М.Гордієнка
Білопільської міської ради Сумської області

БІЛОПІЛЛЯ-2025

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дане Положення регулює питання організації захисту дітей від унеможливлення різних форм насильства та жорстокого поводження в Білопільському ліцеї №2 імені С.М. Гордієнка Білопільської міської ради Сумської області. Положення розроблено на основі Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про внесення зміни до розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про повну загальну середню освіту» щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)» від 18.12.2018 №2657-VIII, «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми», постанови Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі» (зі змінами), від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження», від 04.06.2025 №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», листів Міністерства освіти і науки України від 18.05.2018 №1/11-5480 «Методичні рекомендації щодо запобігання та протидії насильству», від 30.05.2022 № 1/5735-22 «Про запобігання та протидію домашньому насильству в умовах воєнного стану в Україні».

1.2. Це Положення визначає порядок дій Ліцею щодо унеможливлення будь-яких видів насильства та жорстокого поводження з дітьми, створення безпечного, вільного від насильства середовища, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства, забезпечення оперативного їх розгляду та реагування. У зв'язку з цим запроваджується система моніторингу ефективності заходів із запобігання насильству та передбачено щорічне оцінювання ризиків щодо насильства в освітньому середовищі.

1.3. Це Положення є обов'язковим для виконання всіма працівниками закладу, а також волонтерами, іншими залученими фахівцями, які контактують із дітьми, та поширюється на всіх учасників освітнього процесу – здобувачів освіти, їх батьків або інших законних представників.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ:

2.1. У цьому Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України "Про охорону дитинства", "Про запобігання та протидію домашньому насильству", інших нормативно-правових актах.

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров'ю.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім'ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім'єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства :

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) – психологічне, фізичне, економічне чи сексуальне насильство, тобто будь-яке умисне діяння (дія або бездіяльність), у тому числі із застосуванням

засобів електронних комунікацій, яке систематично вчиняється особою стосовно дитини, з якою вони є учасниками одного колективу, або дитиною стосовно іншого учасника одного колективу та яке порушує права, свободи, законні інтереси потерпілої особи та/або перешкоджає виконанню нею визначених законодавством обов'язків.

3. ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ

3.1. Діяльність ліцею ґрунтується на таких принципах:

Дитиноцентризм: Пріоритетність прав та інтересів дитини у всіх діях та рішеннях.

Нульова толерантність: Категоричне несприйняття будь-яких форм насильства.

Конфіденційність: Захист персональних даних та конфіденційності інформації про випадки насильства, за винятком випадків, передбачених законодавством.

Відповідальність: Персональна відповідальність кожного працівника за недопущення насильства.

Системність: Комплексний підхід, що включає превентивні, виявлювальні, реагуювальні, навчальні та моніторингові заходи.

Взаємодія: Активна співпраця з батьками, органами державної влади та громадськими організаціями

4. ЗАВДАННЯ ТА ЗАХОДИ:

4.1. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження з дітьми в Закладі:

- здійснення аналізу ситуації у ліцеї (фізичного та емоційно-психологічного середовища);
- ознайомлення учасників освітнього процесу – учнів, батьків, працівників ліцею з Правилами внутрішнього розпорядку;
- визначення обов'язків та відповідальності учасників освітнього процесу щодо створення та дотримання безпечної поведінки в закладі;
- проведення інструктажів всім працівникам закладу освіти;
- запровадження чіткого порядку дій для унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у працівників відповідального ставлення до недопущення насильства;
- поширення культури нульової толерантності до насильства;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу Національної поліції та служби у справах дітей про випадки насильства;
- впровадження індивідуальних планів підтримки для дітей, які постраждали або мають ризик постраждати;
- залучення учнів до розробки ініціатив, спрямованих на створення безпечного середовища;
- створення умов для конфіденційного звернення та підтримки.

4.2. Основні заходи з унеможливлення насильства

Для унеможливлення насильства та жорстокого поводження в ліцеї впроваджуються такі заходи:

Превентивні заходи:

- о Затвердження та ознайомлення працівників з цим Положенням.
- о Використання форм первинного повідомлення та реєстрації внутрішнього інциденту.
- о Проведення анонімного опитування для дітей.
- о Систематичне інформування дітей, батьків та працівників з питань

унеможливлення насильства.

- о Регулярне оцінювання ризиків та їх мінімізація.
- о Врахування ризиків під час прийому на роботу.

Заходи із виявлення та реагування:

- о Організація доступних способів повідомлення про випадки насильства (телефон, електронна пошта, скринька, особисте звернення).
- о Оперативне реагування на заяви та повідомлення.
- о Надання домедичної та першої психологічної допомоги постраждалим.

Заходи з навчання та підвищення обізнаності:

- о Організація регулярних тренінгів та семінарів для працівників та фахівців.
- о Проведення інформаційних сесій для дітей, пояснюючи їхні права та способи захисту.
- о Активне залучення батьків до проведення батьківських зборів та розповсюдження інформаційних матеріалів.

Заходи з моніторингу та оцінки:

- о Регулярні самоперевірки для оцінки ефективності заходів.
- о Збір інформації для зворотного зв'язку через анкетування.
- о Аналіз інцидентів для запобігання їх повторенню.

Заходи з інформування:

- о Розміщення у доступних місцях інформаційних матеріалів (плакатів, брошур) з контактами служб допомоги.

Крім того, на сайті закладу має бути забезпечений відкритий доступ до публічної інформації та документів, включаючи правила внутрішнього розпорядку, план заходів щодо запобігання насильству та контактну інформацію служб, до яких можна звернутися.

5. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

5.1. Директор закладу:

5.1.1. сприяє створенню безпечного освітнього середовища в закладі, вільного від насильства та жорстокого поводження з дитиною;

5.1.2. затверджує положення про запобігання та протидію насильству та жорстокому поводженню з дітьми в закладі, забезпечує його оприлюднення, обов'язкове ознайомлення з ним працівників та здійснює контроль за його виконанням;

5.1.3. розглядає усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною в закладі, протягом однієї доби з моменту надходження та у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною невідкладно повідомляє про це батьків, інших законних представників дитини, а також письмово повідомляє уповноважений підрозділ органу Національної поліції України та службу у справах дітей;

5.1.4. сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства, або жорстокого поводження, відповідної програми для таких осіб.

5.2. Психологічна служба:

- ✓ забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які вчинили насильство або жорстоке поводження з дитиною, стали свідком або постраждали від насильства або жорстокого поводження;
- ✓ реалізацію просвітницького напрямку всіх учасників освітнього процесу шляхом організації тематичних заходів, бесід - консультацій з метою формування навичок

толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії.

5.3. Працівники закладу у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною:

- ✓ вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поводження з дитиною;
 - ✓ повідомити директора закладу та принаймні одного з батьків або інших законних представників дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитини, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження про факти насильства або жорстокого поводження;
 - ✓ за потреби надати домедичну допомогу, викликати бригаду екстренної (швидкої) допомоги та звернутися до органів Національної поліції виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства та булінгу (цькування) у закладі освіти;
 - ✓ виконувати рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства.
- Крім того, працівники зобов'язані поважати гідність та інтереси всіх учасників освітнього процесу, утверджувати повагу до суспільної моралі та цінностей, захищати здобувачів освіти від насильства та шкідливих звичок, а також повідомляти директора про всі факти насильства.

6. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

6.1. *Здобувачі освіти* мають право на:

- ✓ якісні освітні послуги;
 - ✓ індивідуальну освітню траєкторію, що реалізується, зокрема, через вільний вибір видів, форм і темпу здобуття освіти, навчальних дисциплін та рівня їх складності, методів і засобів навчання;
 - ✓ інші необхідні умови для здобуття освіти, у тому числі для осіб з особливими освітніми потребами та із соціально незахищених верств населення;
 - ✓ свободу творчої, спортивної, оздоровчої, культурної, просвітницької, наукової і науково-технічної діяльності тощо;
 - ✓ особисту або через своїх законних представників участь у громадському самоврядуванні та управлінні закладом;
 - ✓ безпечні та нешкідливі умови навчання і праці;
 - ✓ повагу людської гідності;
 - ✓ захист під час освітнього процесу від приниження честі та гідності, будь-яких форм насильства та експлуатації, булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачам освіти;
 - ✓ отримання соціальних та психолого-педагогічних послуг як особа, яка постраждала від насильства та жорстокого поводження з дітьми, стала свідком або вчинила насильство або жорстоке поводження з дітьми;
 - ✓ участь у формуванні політик безпеки;
 - ✓ доступ до анонімних форм звернення.
- Здобувачі освіти* зобов'язані:
- ✓ поважати гідність, права, свободи та законні інтереси всіх учасників освітнього процесу, дотримуватися етичних норм;
 - ✓ відповідально та дбайливо ставитися до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля;
 - ✓ дотримуватися установчих документів, правил внутрішнього розпорядку закладу;
 - ✓ повідомляти адміністрацію закладу про факти насильства та жорстокого поводження з дітьми, свідком яких вони були особисто або про які отримали достовірну

інформацію від інших осіб.

6.2. *Працівники*, які залучаються до освітнього процесу, мають право на:

- ✓ захист професійної честі і гідності;
- ✓ захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, дискримінації за будь – якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю.

Зобов'язані:

- ✓ дотримуватися педагогічної етики;
- ✓ поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- ✓ настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- ✓ формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності дотримуватися Конституції та законів України;
- ✓ проходити щорічне навчання з питань запобігання насильству;
- ✓ формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- ✓ захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- ✓ дотримуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу, виконувати свої посадові обов'язки;
- ✓ повідомляти директора закладу про факти насильства або жорстокого поводження з дітьми, а також інших учасників освітнього процесу;
- ✓ у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною директором закладу – невідкладно повідомити про це Міністерство освіти і науки України та/або НУБіП України.

6.3. *Батьки або інші законні представники здобувачів освіти* мають право на:

- ✓ отримувати інформацію про діяльність закладу, у тому числі – щодо надання соціальних та психолого-педагогічних послуг особам, які постраждали від насильства або жорстокого поводження з дитиною;
- ✓ про результати навчання і результати оцінювання якості освіти у закладі та його освітньої діяльності;
- ✓ подавати директору закладу (у разі вчинення жорстокого поводження з дитиною директором закладу – Міністерству освіти і науки України та/або в НУБіП України) усні та письмові заяви (скарги, повідомлення) про випадки насильства або жорстокого поводження з дитиною, а також стосовно інших учасників освітнього процесу, вимагати невідкладного(протягом однієї доби з моменту надходження) реагування на такі випадки;
- ✓ отримувати інформацію щодо порядку та умов проходження їхньою дитиною, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, відповідних програм для таких осіб.

Зобов'язані:

- ✓ виховувати у дітей повагу до гідності, прав, свобод і законних інтересів людини, законів та етичних норм, відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля;
- ✓ поважати гідність, права, свободи і законні інтереси дитини та інших учасників

освітнього процесу;

- ✓ дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя;
- ✓ формувати у дитини культуру діалогу, культуру життя у взаєморозумінні, мирі та злагоді між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами, представниками різних політичних і релігійних поглядів та культурних традицій, різного соціального походження, сімейного та майнового стану;
- ✓ настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства.

7. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОСІБ ПРИЧЕТНИХ ДО БУЛІНГУ (ЦЬКУВАННЯ)

7.1. Відповідальність за булінг (цькування) встановлена статтею 173 п.4 Кодексу України про адміністративні правопорушення такого змісту:

- ✓ Булінг (цькування) - тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.
- ✓ Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене групою осіб або повторно протягом року після накладення адміністративного стягнення, - тягне за собою накладення штрафу від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.
- ✓ Діяння, передбачене частиною першою цієї статті, вчинене малолітніми або неповнолітніми особами віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від двадцяти до сорока годин.
- ✓ Діяння, передбачене частиною другою цієї статті, вчинене малолітньою або неповнолітньою особою віком від чотирнадцяти до шістнадцяти років, - тягне за собою накладення штрафу на батьків або осіб, які їх замінюють, від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин.

7.2. Неповідомлення директором закладу уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України про випадки булінгу (цькування) учасника освітнього процесу – тягне за собою накладення штрафу від п'ятдесяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправні роботи на строк до одного місяця з відрахуванням до двадцяти процентів заробітку.

8. МЕХАНІЗМ ПОДАННЯ ПОВІДОМЛЕНЬ ТА ІНФОРМУВАННЯ

8.1. Механізм подання повідомлень

Ліцей забезпечує функціонування механізму подання повідомлень, який передбачає:

- інформування всіх учасників освітнього процесу про їхній обов'язок повідомляти про випадки насильства;
- забезпечення різних способів отримання повідомлень (телефонний зв'язок, електронний лист, скринька), в тому числі анонімно;
- у разі виявлення ознак насильства, керівник ліцею невідкладно, протягом однієї доби, повідомляє про це батьків (крім випадків, коли вони є кривдниками), Національну поліцію та службу у справах дітей.

8.2. Інформування та підвищення обізнаності

Ліцей розробляє та поширює інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства шляхом:

- Розміщення на інформаційних стендах та розповсюдження буклетів.
- Надсилання через групи в месенджерах та розміщення на сайті ліцею.
- Проведення тематичних семінарів для батьків.

Інформування працівників включає навчання з розпізнавання різних видів насильства, методів профілактики булінгу, використання ненасильницьких методів спілкування, надання першої психологічної допомоги та порядку дій у разі виявлення насильства. Для проведення інформування можуть залучатися експерти та фахівці з органів місцевого самоврядування, поліції, соціальних служб, психологи та юристи.

9. ВИМОГИ ДО НАЙМУ ТА РЕГУЛЮВАННЯ ФІЗИЧНОГО КОНТАКТУ

9.1. Вимоги до найму працівників

Особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та недоторканості малолітньої особи, забороняється працювати у контакті з дітьми. Під час працевлаштування проводиться співбесіда, що може включати запитання щодо насильства з метою виявлення можливої схильності особи до агресії.

9.2. Регулювання фізичного контакту

Працівники ліцею не повинні допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним для змісту заходів чи видів діяльності. Якщо фізичний контакт необхідний, він повинен відбуватися у присутності щонайменше однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує вільний доступ інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

10. ВЗАЄМОДІЯ ЗАКЛАДУ З УСТАНОВАМИ, ЯКІ ЗДІЙСНЮЮТЬ ЗАХОДИ У СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ ТА ЗАХИСТУ ВІД УНЕМОЖЛИВЛЕННЯ РІЗНИХ ФОРМ НАСИЛЬСТВА ТА ЖОРСТОКОГО ПОВОДЖЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.

10.1. Налагодження співпраці із службою у справах дітей, центром соціальних служб сім'ї, дітей та молоді, представниками правоохоронних органів, громадських інституцій.

10.2. Розроблення спільних планів роботи з проведення превентивних інформаційно-просвітницьких заходів з усіма учасниками освітнього процесу з питань запобігання та протидії насильству та жорстокому поведінню з дітьми

10.3. Участь представників інших установ у професійному інформуванні усіх учасників освітнього процесу щодо запобіганню насильству жорстокому поведінню з дітьми.

Введено в дію наказом директора від
29 серпня 2025 р. № 82-ОД

План заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми в ліцеї

№	Напрямок/Захід	Деталізація та зміст	Відповідальні	Терміни	Необхідні ресурси та матеріали / Посилання
I. Превентивні заходи (Проактивна робота)					
1.	Розробка та затвердження внутрішніх документів	1.1. Затвердження Положення про унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми (з урахуванням Типової програми). 1.2. Затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (Додаток 1 Постанови) 1.3. Затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) або ведення обліку в інший спосіб (Додаток 2 Постанови). 1.4. Затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей (Додаток 3 Постанови).	Керівник ліцею, психологічна служба, соціальний педагог	До 01.09.2025	Текст Постанови КМУ № 658 від 04.06.2025 Постанова КМУ №658-2025-п
2.	Інформування всіх учасників освітнього процесу	2.1. Розміщення інформації на офіційному веб-сайті ліцею, сторінках у соціальних мережах, батьківських та учнівських групах у месенджерах. 2.2. Розповсюдження онлайн- буклетів, листівок із контактами	Адміністрація, психологічна служба, соціальний педагог, класні керівники	Постійно	Розроблені інформаційні матеріали (плакати, буклети). Шаблони для веб-ресурсів. Зразки контактів служб допомоги (див. розділ "Куди звертатися по допомогу").

		служб допомоги та алгоритмом дій.			
3.	Оцінювання ризиків та їх мінімізація	3.1. Регулярна оцінка ризиків насильства та жорстокого поводження в діяльності ліцею. 3.2. Вживання заходів для усунення або мінімізації виявлених ризиків. 3.3. Врахування ризиків під час прийому на роботу працівників (перевірка судимостей, рекомендації, співбесіда).	Керівник ліцею, психологічна служба, соціальний педагог	Щорічно (серпень-вересень), за потреби	Анкета анонімного опитування (Додаток 3). Методичні рекомендації з оцінки ризиків. Кадрова документація.

II. Виявлення та реагування на випадки насильства

1.	Організація доступних та безпечних способів повідомлення	1.1. Забезпечення функціонування "схрїньки довіри" для анонімних звернень. 1.2. Визначення електронної пошти та телефонних номерів для звернень. 1.3. Інформування про можливості особистого звернення до психолога, соціального педагога, адміністрації.	Керівник ліцею, психологічна служба, соціальний педагог	Постійно	Схрїнька для повідомлень. Офіційні контакти ліцею. Чіткий алгоритм подання повідомлень.
2.	Оперативне реагування на повідомлення	2.1. Розгляд усних та письмових повідомлень протягом однієї доби. 2.2. Невідкладне інформування уповноваженого підрозділу Національної поліції та служби у справах дітей (у строк, що не перевищує однієї доби) у разі виявлення ознак насильства. 2.3. Вжиття заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.	Керівник ліцею, психологічна служба, соціальний педагог, медичний працівник	Невідкладно (до 1 доби)	Журнал реєстрації внутрішніх інцидентів (Додаток 2). Контакти служб: Національна поліція, Служба у справах дітей. Постанова КМУ № 585 від 01.06.2020.
3.	Надання допомоги	3.1. Надання домедичної та першої	Психологічна служба, медичний	За потреби	Протоколи надання першої допомоги. Інформація про

	постраждалим та свідкам	психологічної допомоги. 3.2. Сприяння проходженню відповідних програм для осіб, які вчинили насильство, стали свідками або постраждали.	працівник, соціальний педагог		місцеві центри соціальних служб, психологічної підтримки.
--	--------------------------------	--	-------------------------------	--	---

III. Навчання та підвищення обізнаності					
1.	Організація тренінгів та навчальних заходів для працівників	1.1. Щорічні тренінги з розпізнавання форм насильства (фізичне, психологічне, економічне, сексуальне). 1.2. Навчання з профілактики булінгу та використання ненасильницьких методів спілкування. 1.3. Алгоритми дій у разі виявлення насильства, взаємодія з поліцією та службами у справах дітей. 1.4. Надання першої психологічної допомоги.	Психологічна служба, соціальний педагог, залучені фахівці (юристи, поліцейські, медики)	Щорічно (вересень-жовтень)	Методичні посібники, презентації. Вебінари та курси підвищення кваліфікації.
2.	Організація інформаційних сесій для дітей	2.1. Пояснення прав дитини, способів захисту та контактів для звернення (у формі онлайн-інтерактивних занять, ігор, рольових прав). 2.2. Розвиток емоційного інтелекту, толерантності, навичок ненасильницького спілкування. 2.3. Заняття з безпечної поведінки, медіації.	Психологічна служба, соціальний педагог, класні керівники	Протягом навчального року (за планом)	Анімовані відеоролики. https://youtu.be/qAZI0_ytGCg?si=HpunaUlie05z7S04 Інтерактивні ігри, ситуаційні вправи. Мультфільми, художні фільми, що висвітлюють тему безпеки та прав дітей (див. розділ "Повчальні фільми"). Перегляд серії «Тасмниці» про захист від насильства https://youtu.be/mntNbzwr3Jw?si=LAVLaycLGrRHJiXY Притча про вовків, контроль емоцій

					https://youtu.be/Fla6Ld2iPv8?si=Bac1YE44jzLzjWye https://youtu.be/p3dzU2WvyJw?si=pJPhjqbnJLIMNz45 https://youtu.be/EY4H77ZXWac?si=653I2cH7-Pd5o0hz https://youtu.be/espwzDTLVkE?si=l5HksaIH60EI4dbf
3.	Залучення батьків та інших законних представників	3.1. Проведення онлайн-батьківських зборів на тему "Безпека дітей: як розпізнати та діяти у випадках насильства". 3.2. Розповсюдження інформаційних матеріалів через батьківські групи та офіційні ресурси. 3.3. Тематичні семінари із залученням фахівців (психологів, юристів).	Психологічна служба, соціальний педагог, класні керівники, адміністрація	За планом (2-3 рази на рік)	Пам'ятки для батьків. Презентації для батьківських зборів. Відео: https://youtu.be/pNCvFAOAOQco?si=c5XbygZjPqmLbFXR https://www.facebook.com/share/r/16tXQ6EWMx/ Перегляд серіалу «Відважні» та обговорення https://youtu.be/Y4nAunhCD-E?si=WA5SAPdZ2XuL9OCs La Strada Україна – ресурси для батьків https://la-strada.org.ua/

IV. Моніторинг та оцінка виконання програми

1.	Регулярні самоперевірки	1.1. Оцінка ефективності впроваджених заходів. 1.2. Виявлення проблемних аспектів та розробка коригуючих дій.	Керівник ліцею, психологічна служба	Щорічно (травень-червень)	Чек-листи для самоперевірки. Звіти про впровадження програми.
2.	Збір інформації для зворотного зв'язку	2.1. Проведення анонімного анкетування дітей, батьків, персоналу (Додаток 3).	Психологічна служба, соціальний педагог	Раз на півроку/рік	Адаптовані форми анкет. Протоколи опитувань.

		2.2. Організація "гарячої лінії" для звернень.			
3.	Аналіз інцидентів	3.1. Вивчення кожного випадку насильства для встановлення причин та умов. 3.2. Розробка рекомендацій для запобігання повторенню подібних ситуацій.	Керівник ліцею, психологічна служба, соціальний педагог	Постійно, за фактом звернення	Журнал реєстрації внутрішніх інцидентів. Звіти про розслідування.
V. Заходи з інформування (Розміщення інформаційних матеріалів)					
1.	Розміщення у доступних місцях	1.1. Розробка та розміщення інформаційних матеріалів (плакатів, брошур) з контактами служб допомоги, телефонними номерами для анонімних звернень. 1.2. Оновлення інформації щорічно.	Адміністрація, психологічна служба, соціальний педагог	Постійно, оновлення щороку	Інформаційні плакати, буклети. Шрифти та дизайн, що привертає увагу та є зрозумілим для дітей. Інформаційні матеріали "Stop Bullying" (приклад, англomовний, але для ідей).

Порядок подання та розгляду звернень
про випадки насильства

№	Опис дій	Відповідальні особи	Термін виконання
1	Подання звернення: звернення приймається у письмовій чи усній формі (особисто або через електронну пошту)	Директор закладу	За потребою
2	Реєстрація звернення: фіксація звернення у журналі реєстрації звернень	Соціальний педагог	Протягом 1 робочого дня
3	Розгляд звернення: створення робочої групи для вивчення обставин	ЗДВР, ЗДНВР, практичний психолог, медичний працівник	Протягом 3 робочих днів
4	Визначення подальших дій: залучення відповідних спеціалістів, консультації з батьками, направлення інформації до компетентних органів	Заступник директора з ВР, директор	Залежно від ситуації
5	Інформування: надання зворотного зв'язку заявнику	Соціальний педагог	Після розгляду звернення

Порядок реагування на доведені випадки насильства та відповідальність осіб

Етап	Опис дій	Відповідальні особи	Термін виконання
1	Підтвердження випадку насильства: створення комісії для розгляду	Директор, заступник директора	Протягом 2 робочих днів
2	Розробка плану дій для захисту постраждалого: забезпечення безпеки учня, інформування батьків та відповідних органів	Заступник директора, соціальний педагог, практичний психолог	Протягом 5 робочих днів
3	Інформування компетентних органів: повідомлення поліції, служби у справах дітей	Директор	Негайно
4	Забезпечення психологічної підтримки: організація зустрічей з психологом для постраждалого	Практичний психолог	Залежно від потреби
5	Відповідальність причетних осіб: притягнення до відповідальності осіб, які приховали інформацію	Директор, юридичний відділ	Відповідно до законодавства України

Додаток 1
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА
первинного повідомлення про підозру
на випадок насильства щодо дитини

(найменування закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми)

Дата події або виявлення: _____ 20____ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

- дитина з інвалідністю;
- дитина-сирота;
- дитина, позбавлена батьківського піклування;
- інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(вказати максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

- тілесні ушкодження;
- страх, уникання контакту;
- розповіді про образи/тиск;

• інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

- поінформовано відповідальну особу закладу;
- поінформовано батьків/інших законних представників;
- поінформовано службу у справах дітей;
- поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;
- інше: _____.

(підпис особи, яка заповнює
первинне повідомлення)

(дата)

Додаток 2
до Типової програми

ТИПОВА ФОРМА
реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки)

Порядковий номер	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації *	Заходи реагування	Результат**	Підпис відповідальної особи
------------------	--	-----------------------	----------------	-------------------	-------------	-----------------------------

*Зазначається факт про фізичне/психологічне насильство/булінг/спробу втечі/інше.

**Зазначається, чи поінформовано органи, надано допомогу, припинено контакт тощо.

ТИПОВА АНКЕТА
анонімного опитування для дітей*

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

- так, завжди;
- інколи;
- ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

- з повагою;
- байдуже;
- іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

- так;
- ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

- так;
- ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?

(відкрите поле)

*Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.